

Petr Píša, *Cenzura v Čechách v kontextu předbřeznové habsburské monarchie*. Disertační práce, Ústav českých dějin, Filozofická fakulta UK v Praze 2018, 432 s.

Školitelský posudek

Mgr. Petr Píša nastoupil do doktorského studia v roce 2010 po té, co absolvoval magisterské studium na Ústavu českých dějin FF UK a obhájl diplomovou práci *Knižní cenzura v Čechách v předbřeznové době*. Již během studia (dvouoborové studium historie spolu s germanistikou) se profiloval jako student s výbornými studijními výsledky, absolvováním zahraničních pobytů (např. Action, badatelský pobyt ve Vídni v rámci meziuniverzitní výměny, badatelský pobyt v Lipsku na základě stipendia DAAD atd.), i aktivní účastí na vědeckých konferencích či workshopech, některé z nich také spoluorganizoval.

V doktorské práci se rozhodl rozvíjet a prohloubit téma své diplomní práce, ujal se tedy tématu *Cenzura v Čechách v kontextu předbřeznové habsburské monarchie*.

Ve své práci dokázal zohlednit a kriticky analyzovat moderní metodologické přístupy oboru („nové cenzury“), využít domácí i zahraniční literaturu a inovativně přistoupit k rozsáhlé archivní pramenné základně, uchovávané v Praze i ve Vídni. Logicky se opřel při svém výkladu o legislativní východiska, která určovala rámec cenzurní praxe, sledoval ve výkladu celý vlastní cenzurní proces i strategie jednotlivých účastníků literárního procesu. Rozebral tematická i žánrová těžiště předbřeznové cenzury. Vhodně zvolil pro svůj výklad i argumentaci také stěžejní osobnosti, na nichž svá teoretická východiska i dokumentoval (Bernard Bolzano, Karel Hynek Mácha, Václav Hanka). Vytěžil v obecných částech své práce také v Rakousku vznikající seznamy zakázaných knih (o ně se také opírá příloha práce podávající extenzivní přehled o veškerých cenzurních zákazech majících vztah k Čechám, s. 295-432).

Ve své práci vycházel z konceptu tří ideálních typů cenzury, tedy paternalistického, liberálního a autoritativního, přičemž poměry předbřeznového období lze ztotožnit právě s typem paternalistické cenzury. . Rozebral ideální představy o literatuře nejen z „úředního“ hlediska, ale z hlediska reprezentantů samotné české literatury. V závěru pak koncizně shrnul podstatné závěry, k nimž během svého studia i přípravě této práce dospěl, naznačil zde různé formy vlivu cenzury na literární produkci, distribuci a regulaci v první polovině 19. století. Zodpovídá zároveň na otázku, jakou roli hraje obraz cenzury v pozdější kulturní paměti, a to na třech pracích z různých etap vývoje české literatury (Karel Sabina, Felix Vodička a Hana Šmahelová). Nastínil také směry možného dalšího výzkumu cenzury na základě komparace vlivu cenzury v jednotlivých středoevropských literaturách, vč. výzkumu vlivu spisů vycházejících v exilu a ve vzklenutém oblouku pak nastínil, jak se prvky paternalistické cenzury promítaly i v dalším historickém vývoji.

V průběhu doktorského studia publikoval Petr Píša celou řadu studií (i recenze v prestižních časopisech) k zvolenému tématu, vystupoval na domácích i zahraničních konferencích. Z nich zde zmiňuji pouze některé ve výběru: Bolzano in Prague 2014 s příspěvkem „However my greatestworry is to convince myself that a book is worth publishing.“ Possibilities and Limits of Bernard Bolzano’s Publishing; vystoupení na světovém kongresu literárněvědné bohemistiky, Praha 2015, vystoupení na výroční konferenci SHARP v Paříži 2015 s příspěvkem "Building a nation of a readers?", Zrod a cesty knihy, Martin 2015 atd. atd. Petr

Píša také v zahraničí publikoval, ve výběru uvádím kapitoly v monografiích Norbert Bachleitner, *Die literarische Zensur in Österreich*, Wien 2017, s. 206-215); J. Danielczyk, M. Hall, C. Hermann, S. Vlasta, *Zurück in die Zukunft - Digitale Medien, historische Buchforschung und andere komparatistische Abenteuer*, Wiesbaden 2016, s. 55-67 atd.

Petr Píša se aktivně podílel a podílí na projektu *Korespondence Karla Havlíčka* (GA ČR 406/12/061) a *Publicistika a korespondence Karla Havlíčka*, jejichž nositeli je Filozofická fakulta UK. V souvislosti s tímto grantem se připravoval první svazek *Korespondence Karla Havlíčka* (Praha 2016), vydal také vědecké studie v publikaci R. Adam - L. Rychnovská, Karel Havlíček ve světle korespondence, Praha 2016 či ve Sborníku Národního muzea v Praze. V současné době je v tisku druhý svazek *Korespondence Karla Havlíčka*, pro který kromě ediční přípravy připravil i úvodní studii.

Petr Píša se stal členem týmu projektu, taktéž financovaného GAČR (P406/10/2127) *Literární cenzura v obrysech* a stal se spoluautorem (i spolueditorem) výsledného rozsáhlého dvousvazkového díla *V obecném zájmu. Cenzura a sociální regulace literatury v moderní české kultuře 1749-2014*, spolupracoval na projektu (GA ČR 16-02328S) *Kritická hybridní edice Máchova Máje*. V současné době je členem týmu grantového projektu (GA ČR 15-22253S) *Budování národa čtenářů. Sítě, podniky a protagonisté knižního trhu v Čechách (1749–1848)*. S podporou těchto projektů také publikoval řadu studií, včetně prací v zahraničí.

V průběhu svého doktorského studia získal Petr Píša také pedagogické zkušenosti, a to účastí na výuce semináře *Literatura a cenzura* (ZS 2013/14 na Filozofické fakultě v Olomouci), na přednášce *V zájmu svobody a řádu. Cenzura a sociální regulace v moderní české kultuře*, na výuce pro zahraniční studenty na Ústavu českých dějin *Zivilgesellschaft Modernisierung in böhmischen Ländern und im Mitteleuropa*.

Petr Píša prokázal svou disertační prací, ale průběžně i během celého svého studia vědecký potenciál, znalosti i schopnost práce s archivními prameny, erudici, systematickostí, a to nejen ve vlastní odborné i vědecké práci, ale i v práci týmové. Umí pracovat s archivními prameny minuciózně, ale zároveň umí analyticky myslet, přesně formulovat a stylisticky čtivě psát. Platně se zapojil i do mezinárodní spolupráce. Ze všech těchto důvodů se lze oprávněně těšit na jeho budoucí vědeckou kariéru. Za tou stávající by mohl udělat pomyslnou tečku vydáním této své disertační práce v zahraničí. Ze všech těchto důvodů práci **Petra Píši, která splňuje všechny náležitosti, doporučuji s radostí k obhajobě s vědomím, že podobně zralé práce nebývají u obhajob často.**

V Praze 6. června 2018

Doc. PhDr. Magdaléna Pokorná, CSc.

Ústav českých dějin

